

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний

Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

Географія світового господарства
(назва освітнього компонента)

рівень вищої освіти _____ **бакалавр**

спеціальність _____ **106 Географія**
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма **Географія**
(назва освітньо-професійної програми)

Силабус вибіркового освітнього компонента «Географія світового господарства» підготовки бакалавра, галузі знань *10 Природничі науки*, спеціальності *106 Географія*, освітньо-професійної програми *Географія*.

Розробник: Мандрик І. П., доцент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат географічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми:

Міщенко О. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії

протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Погребський Т. Г.

І. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика вибіркового освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: <u>10 Природничі науки</u> Спеціальність: <u>106 Географія</u> Освітньо-професійна програма <u>Географія</u> перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Рік навчання – 4
Кількість годин/кредитів 150/5		Семестр – 8
		Лекції – 10 год.
		Практичні (семінари) – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
		Консультації – 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

ІІ. Інформація про викладача

Викладач	Мандрик Ірина Петрівна
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри економічної та соціальної географії
Профайл	https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/%D0%9C%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B8%D0%BA_%D0%86%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0
Телефон	+380508874739
e-mail	Mandryk.iryana@vnu.edu.ua
Дні занять (електронний розклад)	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi
Консультації	Очні консультації: 1 академічна година кожен понеділок 12.00 год. – 13.00 год., аудиторія С-605а
Дистанційний курс на платформі Moodle	https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1265

III. Опис освітнього компонента

Анотація курсу

Освітній компонент «Географія світового господарства» висвітлює питання щодо суті та етапів розвитку світового господарства, його функціональної і територіальної моделі, провідних трендів структурних змін під впливом науково-технічної революції. Вивчення освітнього компонента формує розуміння сучасної структурної та територіальної організації світового господарства, тенденцій у світогосподарських зв'язках. Здобувачам освіти запропоновано вивчення основних галузевих систем світового господарства: промисловості; сільського господарства, транспорту і зв'язку, сфери послуг.

Пререквізити

Основи суспільної географії, Історична географія з основами етногеографії, Географія промисловості, Географія сільського господарства і агробізнесу, Урбаністична географія, Географія транспорту, Соціальна географія, Регіональна економічна і соціальна географія.

Постреквізити

Просторовий аналіз, Географія світових ринків, Соціально-економічна статистика, Методика навчання географії у закладах загальної середньої освіти.

Мета і завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента – формування сучасного суспільно-географічного мислення та системи спеціальних знань з проблем дослідження світового господарства як глобальної географічної системи.

Завдання освітнього компонента: з'ясувати вплив природно-географічних умов, соціально-економічних і техніко-економічних чинників на географію галузей і виробництв світового господарства; дослідити динаміку змін у галузевій і територіальній структурі провідних секторів (галузей) світового господарства; провести просторовий аналіз системи потоків товарів, послуг і фінансових ресурсів; виявити місце окремих держав світу у міжнародному поділі праці; виявити глобальні проблеми світового господарства та визначити шляхи їх подолання..

Результати навчання (компетентності)

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук (ПРН 1); знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ (ПРН 2); пояснювати особливості організації географічного простору (ПРН 3); аналізувати географічний потенціал території (ПРН 4); збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук (ПРН 5); застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер (ПРН 8); аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах (ПРН 9); знати цілі сталого розвитку та можливості своєї

професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні (ПРН 10); знати та вміти застосовувати на практиці методичний інструментарій географічної науки (12).

До кінця навчання здобувачі освіти набудуть такі **загальні компетентності**: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1); знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2); здатність до проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК 6); здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 7); здатність працювати автономно (ЗК 9); здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 12); **фахові компетентності**: здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проєктів (ФК 1); здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства (ФК 2); здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах (ФК 3); здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах (ФК 5); здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання (ФК 6); знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації (ФК 7); самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати (ФК 8); здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності (ФК 9); здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси (ФК 10); здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проєктах (ФК 11); здатність проводити регіональні дослідження (ФК 12).

IV. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Конс.	Сам.ро б.	Форма контролю	Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади світового господарства. Чинники розвитку світового господарства							

Тема 1. Світове господарство як глобальна географічна система. Вплив НТР на структуру світового господарства	19	2	2	1	14	ДС, УО, ПЗ	6
Тема 2. Природні умови і ресурси світового господарства	16	-	2	1	13	УО, ПЗ, РМГ	6
Тема 3. Населення і трудові ресурси як чинники розвитку світового господарства	16	-	2	1	13	УО, ПЗ, ДС	6
Разом за змістовим модулем 1	51	2	6	3	40		18
Змістовий модуль 2. Галузева і територіальна структура світового господарства							
Тема 4. Географія промисловості світу	19	2	4	1	12	УО, ПЗ, ДС, П	18
Тема 5. Географія сільського господарства світу	17	2	2	1	12	УО, ПЗ, РМГ	6
Тема 6. Географія світового транспорту і зв'язку	17	2	2	1	12	УО, ДС, ПЗ	6
Тема 7. Роль сфери послуг у світовому господарстві	16	-	2	2	12	УО, ПЗ, П	6
Тема 8. Міжнародні економічні відносини і світогосподарські зв'язки	17	2	2	1	12	УО, ПЗ, ДС	6
Тема 9. Глобальні проблеми світового господарства та шляхи їх вирішення	13	-	2	1	10	УО, ПЗ, ДС, РМГ	6
Разом за змістовим модулем 2	99	8	14	7	70		42
Контрольна робота						Т	30
Самостійна робота						Р	10
Усього годин	150	10	20	10	110	100	

*Форма контролю: ДС – дискусія, УО – усне опитування, ПЗ – виконання практичних завдань, П – презентація, Т – тести, РМГ – робота в малих групах, КР – контрольна робота, Р – реферат,

V. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійне завдання полягає у виконанні реферату відповідно до поданої нижче тематики. Самостійна робота повинна мати обсяг 10-15 сторінок рукописного тексту на аркушах формату А-4, переплетених або поданих у файловій папці. У роботі мають бути представлені такі структурні частини: титульна сторінка, оформлена за стандартними вимогами, зміст, вступ із обґрунтуванням структури роботи, основна частина, висновки, список

використаних джерел, додатки.

При вивченні освітнього компоненту «Географія світового господарства» здобувачам освіти пропонується самостійно опрацювати такі теми:

Завдання для самостійної роботи

1. Етапи розвитку світового господарства.
2. Закономірності розвитку і розміщення світового господарства.
3. Економічна інтеграція, глобалізація, регіоналізація як основні риси сучасного світового господарства.
4. Міжнародний поділ праці як основна наукова категорія географії світового господарства.
5. Географія мінеральних ресурсів світу.
6. Водні ресурси світу та їх використання.
7. Природно-рекреаційний потенціал світу.
8. Ресурси Світового океану: географічний аспект.
9. Трудові ресурси як чинник розвитку світового господарства.
10. ТНК та їх значення у світовому господарстві.
11. Географія гірничодобувної промисловості світу.
12. Паливно-енергетичний баланс світу: історико-географічні аспекти.
13. Географія світового автомобілебудування.
14. Географія світового виноробства.
15. Географія світового рибальства.
16. Географія світової кіноіндустрії.
17. Міжнародний туризм як галузь світового господарства.
18. Географія світової науки.
19. Географія світового зв'язку.
20. Географія світової торгівлі товарами.

VI. Методи та форми оцінювання

Методи: лекції, практичні (семінарські) заняття, методи проблемного навчання, частково-пошукові, дослідницькі, вербальні, ілюстративно-демонстраційні, прикладні, інтерактивні; самостійна робота студентів (аудиторна, позааудиторна), консультації.

Форми оцінювання: усне опитування (індивідуальне, фронтальне). Оцінка участі у дискусії за питаннями для обговорення. Перевірка виконання завдань практичних робіт та завдань для самостійного опрацювання. Тестування, контрольна робота, залік.

VII. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Академічна доброчесність: виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою

для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та контрольного опитування. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Політика щодо одедлайнів та перескладання: Поточний контроль засвоєння навчального процесу за темами освітнього компонента здійснюється під час проведення практичних занять згідно з розкладом.

Якщо здобувач освіти отримав бал за темою освітнього компонента менший за максимальний, він має право лише один раз повторно скласти поточний контроль за темою (усна відповідь та виконання завдань). Зараховується найвищий результат. Скласти поточний контроль за темою можна на консультації у вільний від аудиторних занять час.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право на консультаціях, а також з використанням ресурсів електронного курсу на платформі Moodle, відпрацьовувати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється централізовано для усіх здобувачів освіти у визначений викладачем час. З графіком консультацій можна ознайомитися на кафедрі та на електронному курсі на платформі Moodle. Кінцевий термін перескладання та ліквідації заборгованості обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Основні платформи для комунікації викладача зі здобувачами освіти:

–Moodle (новинний форум, система приватних повідомлень, коментарі до завдань).

– Індивідуальна консультація може бути надана здобувачу освіти в аудиторії (згідно розкладу консультацій), в телефонному режимі, у формі відповіді на письмовий запит, надісланий на електронну пошту викладача.

Неформальна освіта при викладанні освітнього компонента

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Viznannya_rezultativ_VNU_im._L.U._red.pdf)

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

VIII. Підсумковий контроль

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf)

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента. У цьому випадку завдання із цих видів поточного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості в усній формі. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач за:

- виконання практичних завдань з відповідних тем (під час аудиторного заняття та на платформі електронного курсу Moodle) – 60 балів;
- контрольну роботу – 30 балів;
- самостійну роботу – 10 балів.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання у формі заліку.

Питання, що виносяться на залік:

1. Суть та структура світового господарства
2. Етапи розвитку світового господарства
3. Закономірності розвитку і розміщення світового господарства
4. Міжнародний поділ праці як основна наукова категорія географії світового господарства
5. Економічна інтеграція, глобалізація, регіоналізація
6. Географія мінеральних ресурсів світу
7. Використання земельно-грунтових ресурсів світу
8. Рекреаційний потенціал світу
9. Водні ресурси світу та їх використання
10. Галузева структура світового господарства
11. Територіальна структура світового господарства
12. Ресурси Світового океану: географічний аспект
13. Територіальні поєднання природних ресурсів світу
14. Світовий ринок трудових ресурсів
15. Сутність глобальних екологічних проблем
16. Сутність глобальних економічних проблем
17. Сутність глобальної продовольчої проблеми
18. Географія гірничовидобувної промисловості світу

19. Паливно-енергетичний баланс світу: історико-географічні аспекти
20. Географія світового машинобудування
21. Географія харчової промисловості світу
22. Географія чорної металургії світу
23. Географія кольорової металургії світу
24. Географія видавничо-поліграфічної промисловості світу
25. Географія хімічної промисловості світу
26. Географія світового тваринництва
27. Географія світового рослинництва
28. Географія світового виноробства
29. Географія світового рибальства
30. Географія світової кіноіндустрії
31. Інфраструктура світового господарства
32. Географія світової торгівлі товарами
33. Географія світової торгівлі послугами
34. Основні параметри світової транспортної системи світу
35. Регіональні транспортні системи світу
36. Географія світових інформаційних комунікацій
37. Міжнародний туризм як галузь світового господарства
38. Географія світової науки
39. Загальні тенденції розвитку світового ринку послуг
40. ТНК та їх значення у світовому господарстві

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Переведення оцінок, виражених у балах за 100-бальною шкалою, в лінгвістичну шкалу та шкалу ECTS здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

IX. Рекомендована література та Інтернет-ресурси **Методичне забезпечення курсу**

1. Мандрик І. П. Географія світового господарства : конспект лекцій. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2021. 187 с.
2. Мандрик І. П. Географія світового господарства : методичні рекомендації до виконання практичних робіт. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2021.

39 с.

3. Мандрик І. П. Географія світового господарства дистанційний курс (Moodle Платформа дистанційного навчання, ВНУ імені Лесі Українки <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1265>)

Основна література

1. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / Я. Б. Олійник та ін.; за ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. Київ: Знання, 2011. 640 с.
2. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / Я. Б. Олійник та ін.; за ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. 2-е вид, стер., Київ: Знання, 2014. 637 с.
3. Економічна і соціальна географія світу: навч. посіб. / за ред. С. П. Кузика. Львів: Світ, 2002. 670 с.
4. Кузик С. П., Мамчур О. І., Ванда І. В. Географія світового господарства: навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 312 с.
5. Нікітіна М. Г. Світове господарство та міжнародні відносини: просторові аспекти розвитку: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 192 с.

Додаткова література

1. Атлас глобальних проблем світу. Київ: ДНВП «Картографія», 2009. 144 с.
2. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2005. 704 с.
3. Глобалізація світового господарства: геопросторовий вимір: монографія / О. О. Любіцева, В. К. Бабарицька, Б. П. Яценко та ін. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2010. 160 с.
4. Мандрик І., Дацюк В. Сучасний стан і тенденції розвитку вугільної промисловості світу. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матеріали V Міжнар. наук-практ. Інтернет-конференції, м. Луцьк, 8-9 квітня 2021 р. / за ред. Ю. М. Барського, С. О. Пугача. Луцьк : ПП Іванюк В. П. С. 121-123.
5. Мандрик І. П., Маковецька Л. О., Кутній Т. А. Україна на світовому ринку металургійної продукції. *Актуальні проблеми міжнародних відносин і регіональних досліджень*: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Луцьк, 6 грудня 2021 р. / за ред. В. Й. Лажніка. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. С. 143-147.
6. Мандрик І., Сосницька Я., Маковецька Л. Сучасний стан та потенційні можливості виходу України на світовий ринок мінеральної сировини. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. № 2 (2). С. 40-49.
7. Міжнародна економіка: навч. посібник / за ред. Ю. Г. Козака, В. М. Новицького. Київ: ЦУЛ; Артєк, 2002. 436 с.

8. Мочерний С. В., Ларіна Я. С., Фомішин С. В. Світове господарство в умовах глобалізації: монографія. Київ: Ніка-Центр, 2006. 200 с.

9. Світова економіка: навч. посібник / за ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, Н. С. Логвінової. Київ: ЦУЛ. 2010. 328 с.

10. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії: навч. посіб. Одеса: Астропринт, 2009. 544 с.

Інтернет-ресурси

1. Географічний портал: *веб-сайт*.URL: <http://www.geograf.com.ua/countries>.
2. Географіка: географічний портал.URL: <http://geografica.net.ua/>.
3. Країни світу: *веб-сайт*.URL: <http://svit.ukrinform.ua>.
4. Світова організація торгівлі: *веб-сайт*. URL: <https://www.wto.org/>
5. Організація Об'єднаних Націй:*веб-сайт*. URL : [http:// www.un.org](http://www.un.org)